

Leksikografska orodja za slovenščino: slovnica besednih skic

Simon Krek

Abstract

This paper describes the Word Sketch module in the Sketch Engine, a tool designed to help lexicographers interpret language data in large (grammatically annotated) text corpora. Word sketches are one-page automatic corpus-based summaries of a word's grammatical and collocational behaviour. The core of the module is sketch grammar, which uses regular expressions over part-of-speech tags to identify words in different syntactic relations in a given sentence. A word sketch represents a summary of all grammatical relations, and provides lists of statistically ranked collocations of a word in all given relations. This paper describes the sketch grammar for Slovenian as it was designed for the purposes of the compilation of Slovenian Lexical Database in the Communication in Slovenian project.

Keywords: lexicography, corpus analysis, collocations, grammatical relations, Sketch Engine

Ključne besede: leksikografija, korpusna analiza, kolokacije, slovnice relacije, Sketch Engine

1 UVOD

Namen prispevka je razmeroma tehničen opis delovanja modula Besedne skice (*Word sketches*), ki je del leksikografskega orodja Sketch Engine. Orodje je bilo celostno že opisano v drugih prispevkih (Kilgarriff et al. 2004; Krek in Kilgarriff 2006; Yeroshina Pobirk et al. 2009; Gorjanc in Fišer 2013; Thomas 2015). Modul za poljubno korpusno lemo izdelava besedno skico, avtomatsko generiran na korpusnih podatkih temelječ povzetek slovničnega in kolokacijskega vedenja neke besede. Besedna skica prikazuje leksikalni profil iskane leme s podatki o dvočlenskih in tročlenskih enotah, ki izkazujejo njeno tipično besedilno okolje. Prispevek opiše prilagoditev modula Besedne skice za slovenski jezik za potrebe izdelave Leksikalne baze za slovenščino (Gantar 2015) v okviru projekta Sporazumevanje v slovenskem jeziku.¹

Temelj modula Besedne skice je **slovnica besednih skic**, sestavljena iz formaliziranih zapisov slovničnih relacij (angl. *grammatical relations*) ali **gramrelov**, ki določajo, kateri podatki (kolokacije in pripadajoči korpusni zgledi), ki jih mehanizem najde v korpusu, bodo upoštevani pri izpisu besedne skice. Priprava slovničnih relacij je jezikovnotehnološki postopek, za katerega je potrebno poznavanje tipičnih sobesedilnih pojavov v konkretnem jeziku ter načina jezikoslovnega označevanja korpusov, ki je uporabljen v posameznem korpusu. V nadaljevanju opišemo formalizem, ki ga uporablja modul za zapis slovničnih relacij, ter osnove sistema jezikoslovnega označevanja, ki je uporabljen v korpusu Gigafida (Logar et al. 2012).

2 SLOVNIČNE RELACIJE V SLOVNICI BESEDNIH SKIC

Slovnica Besednih skic (dalje SBS) uporablja formalni sistem poizvedovanja po vsebini atributov posamezne korpusne pojavnice s pomočjo regularnih izrazov. Uporabljeni formalizem je nekoliko razširjena verzija pogosto rabljenega jezika CQL (angl. *Corpus Query Language*), ki je bil za namen iskanja podatkov v jezikoslovno označenih korpusih izdelan na začetku 90-ih let (Christ 1994). V prispevku ne opisujemo temeljnih značilnosti jezika CQL oz. regularnih izrazov, npr. funkcije nadomestnih znakov in podobno, temveč se osredotočamo zgolj na tiste elemente razširjenega formalnega jezika, ki so specifični za modul Besedne skice oziroma orodje Sketch Engine.

Za lažje razumevanje delovanja mehanizma SBS najprej na kratko predstavimo način kodiranja informacij, ki jih uporablja modul v korpusu Gigafida (več o tem

¹ Spletna povezava: <http://www.slovenscina.eu/> (dostop 7. 8. 2015).

v Logar et al. 2012, 68–76; Grčar et al. 2012; Erjavec et al. 2015) in v orodju Sketch Engine. V procesu jezikoslovnega označevanja (tokenizacija, segmentacija, lematizacija in oblikoskladenjsko označevanje) so vse pojavnice v korpusu razdeljene na razred ločil, ki so kodirane v XML elementu <c> in razred besed, ki so kodirane v elementu <w>. Vsem besednim pojavnici sta v procesu označevanja strojno pripisana dva metapodatka: lema in oblikoskladenjska oznaka, ki sta zakodirani kot atributa @lemma in @msd. Posamezna pojava v označenem korpusu Gigafida v jeziku XML TEI P6 (Erjavec et al. 2010) je izpisana na naslednji način:

```
<w lemma="packati" msd="Ggnn">packati</w>
```

Kot vsebina elementa <w> je izpisana besedna oblika, ki se pojavlja kot del izvornega korpusnega besedila, v atributu »lemma« je avtomatsko pripisana osnovna oblika – v konkretnem primeru oblika glagola v nedoločniku – ter v atributu »msd« oblikoskladenjska oznaka. Oznake so bile pripisane strojno s pomočjo označevalnika Obeliks (Grčar et al. 2012), ki uporablja nabor oznak JOS (Erjavec et al. 2010). V zgornjem primeru oznako »Ggnn« razvežemo na naslednji način:

Ggnn = (G) glagol; (g) vrsta=glavni; (n) vid=nedovršni; (n) oblika=nedoločnik.²

Orodje Sketch Engine za omenjene tri tipe informacij uporablja nekoliko drugačen poimenovanje. Atributi posamezne korpusne pojavnice so:

- **word**: besedna oblika oziroma zapis pojavnice, kakršen se nahaja v korpusu;
- **lemma**: osnovna oblika besede po specifikacijah JOS;
- **tag**: zapis oblikoskladenjske oznake po specifikacijah JOS.

V konkordančniku Sketch Engine so besedna oblika in oba atributa vidni na način, kot prikazuje Slika 1:

vsakič v obliki tankega, mastnega filma packajo /Ggnstm/packati	tvoje lase. Namoči jo v blagi milnici,
poletje preživljajo doma, so včeraj neumorno packali /Ggnd-mm/packati	in uživali </p><p> Malčki v barvi </p><p> do
razpoloženi pa so uporabili kar roke. Najraje packam /Ggnspe/packati	s prstnimi barvami, je povedala Špela,

Slika 1: Prikaz atributov korpusne pojavnice v konkordančniku Sketch Engine.

Če bodisi pri poizvedovanju v konkordančniku ali pri pisanju slovnice besednih skic uporabljamo navedene tri tipe informacij, bomo torej v jeziku CQL torej uporabili attribute *word*, *lemma* in *tag*. Navajamo nekaj primerov poizvedb v jeziku CQL, s katerimi lahko iščemo po omenjenih atributih:

² Nabor oznak je na spletni strani: <http://nl.ijs.si/jos/msd/html-sl/index.html> (dostop 7. 8. 2015).

- [word=«levega»] – poiščemo vse pojavnice z zaporedjem črk »levega«;
- [lemma=«most»] – poiščemo vse pojavnice z osnovno obliko samostalnika »most« (most, mosta, mostu ...);
- [tag=«Somei»] – poiščemo vse pojavnice, pri katerih so bile pri oblikoskladenjskem označevanju prepoznane naslednje lastnosti: *samostalnik*, *občni*, *moški spol*, *ednina*, *imenovalnik*;
- [tag=«S.*«] – poiščemo vse pojavnice, pri katerih je bila pri oblikoskladenjskem označevanju prepoznana lastnost *samostalnik*;
- [tag!=«S.*«] – iz poizvedbe izločimo vse pojavnice, pri katerih je bila pri oblikoskladenjskem označevanju prepoznana lastnost *samostalnik*;
- [] – označuje katerokoli pojavnico s kakršnokoli lastnostjo.

Poleg opisanega iskanja po vsebini atributov posamezne korpusne pojavnice z regularnimi izrazi razširjeni formalizem orodja Sketch Engine uporablja še štiri različne vrste **direktiv** za pet tipov gramatičnih relacij. Te so lahko:

- **enodelne**: iskani izraz vzpostavi razmerje z odvisnim izrazom, odnos je enosmeren; če poiščemo npr. samostalnik in s pomočjo SBS vzpostavimo razmerje s pridevnikom kot levim prilastkom, bo sistem pri samostalniških iskanjih izpisal niz pridevnikov, pri iskanju pridevnika pa samostalniški niz iz obratnega odnosa ne bo izpisan;
- **recipročne** (direktiva *DUAL*): iskani izraz vzpostavi razmerje z odvisnim izrazom, odnos je dvosmeren; če poiščemo npr. samostalnik in s pomočjo SBS vzpostavimo razmerje s pridevnikom kot levim prilastkom, bo sistem pri iskanju samostalnikov v relaciji izpisal niz pridevnikov, pri iskanju pridevnika pa samostalniški niz iz obratnega odnosa;
- **tridelne** (direktiva *TRINARY*): iskani izraz vzpostavi razmerje z odvisnim izrazom, vmes pa se pojavlja še tretji element, tipično predlog; če poiščemo npr. glagol in s pomočjo SBS vzpostavimo razmerje s samostalnikom v predložni zvezi kot odvisnim izrazom, bo sistem pri iskanjih glagolov v relaciji izpisal niz samostalnikov, ki se pojavljajo za določenim predlogom;
- **simetrične** (direktiva *SYMMETRIC*): iskani izraz vzpostavi razmerje z drugim izrazom, odnos je simetričen, enakovreden; če poiščemo npr. samostalnik in s pomočjo SBS vzpostavimo razmerje z drugim samostalnikom, ki se pojavlja za prirednim veznikom, bo sistem pri samostalniških iskanjih izpisal drug niz samostalnikov;
- **unarne** (direktiva *UNARY*): iskani izraz ne vzpostavlja razmerja do drugega elementa z izpisom niza, temveč le zabeleži nadpovprečno pojavljanje tega razmerja v korpusu.

V SBS je mogoče vključiti še nekatere dodatne direktive, ki pa jih v opisani slovnici besednih skic ne uporabljamo:³ SEPARATEPAGE, COLLOC in CONSTRUCTION. Prva omogoča odpiranje besednih skic z direktivo TRINARY na novi (spletne) strani glede na tretji element, kar pomeni, da se bo npr. pri kombinaciji glagol+predlog+samostalnik vsaka kombinacija omenjenih elementov z različnim predlogom (*na, pod, v, pri* itd.) odprla na novi (spletne) strani. COLLOC uporablja nadomestne nize na pozicijah dveh drugih elementov, kar pomeni, da bodo pod posamezno gramatično relacijo, ki vsebuje to direktivo, izpisane kombinacije, ki ustrezajo izbranim nadomestnim nizom. Konkreten primer je denimo kombinacija predlog+samostalnik+predlog, ki pod tem gramrelom pri iskanem samostalniku »razmerje« statistično izpostavi kombinacijo *v_do* (»v razmerju do«) ali pri samostalniku »sklad« kombinacijo *v_z* (»v skladu z«). Z uporabo direktive CONSTRUCTION rezultat poizvedbe z uporabljenim gramrelom dobimo kot element v posebnem stolpcu znotraj besedne skice z imenom *Constructions*. Ta direktiva se torej uporablja za izpostavljanje statistično izstopajočih skladenjskih relacij pri iskanih lemah, ne pa za iskanje kolokacij, v katerih nastopa.

Posamezna slovnična relacija, ki generira en kolokacijski niz, vsebuje (vsaj) tri elemente:

- vrsto relacije (ena od direktiv, ki so naštete zgoraj oz. brez direktive);
- ime relacije, ki je poljubno;
- definicijo relacije, tj. zapis iskalnega pogoja v jeziku CQL.

S števkama 1, 2, ki jima sledi dvopičje, določamo, kateri del iskalnega pogoja definiramo kot »iskani element« (1:), ki ustreza temu, kar vpišemo v iskalno okence v modulu Besedne skice, in »kolokacijski element« (2:), ki generira kolokacijski niz. V primeru direktive DUAL lahko 1: in 2: prevzmeta tudi obratni vloži, v odvisnosti od tega, kaj vpišemo kot iskalni pogoj. Če je denimo 1: definiran kot pridevnik in 2: kot samostalnik, bo besedna skica proizvedla samostalniški kolokacijski niz, če bomo v iskalno okence vpisali pridevnik, bomo dobili obratni rezultat. Kot primer predstavljamo eno od preprostejših slovničnih relacij in njeno interpretacijo:

*DUAL

=v_rodil-s/s-koga-česa

1:[tag="S.*"] 2:[tag="S...r.*"]

Slovnična relacija št. 21

Opis delov slovnične relacije	Vsebina slovnične relacije
vrsta relacije =>	recipročna (*DUAL)
ime relacije =>	=v_rodil-s/s-koga-česa
definicija relacije =>	1:[tag="S.*"] 2:[tag="S...r.*"]

3 Te direktive vsebuje SBS, ki je bila izdelana za avtomatsko luščenje podatkov iz korpusa (Krek 2012). https://trac.sketchengine.co.uk/attachment/wiki/SKEW-3/Program/Krek_SKEW-3.pdf?format=raw (dostop 7. 8. 2015).

Interpretacija definicije relacije:

Deli definicije slovnične relacije	Interpretacija
1:[tag="S.*"]	prvi element relacije je samostalnik
2:[tag="S...r.*"]	drugi element relacije je samostalnik v rodilniku

Ker je relacija recipročna, bosta pri samostalniških iskanjih prikazana oba niza – prvi, kjer se ob iskanem samostalniku na desni strani pojavlja drug samostalnik v rodilniku, in drugi, kjer se pri iskanem samostalniku ob rodilniški obliki tega samostalnika pojavlja na levi strani drug samostalnik v katerikoli paradigmatški obliki. Rezultat, ki ga za lemo *ocenjevanje* prikaže ta slovnična relacija, je:

v rodil-s	14,278	-8.1	s-koga-česa	6,157	-3.5
vino	<u>2,251</u>	8.09	objektivnost	<u>63</u>	7.55
urejenost	<u>240</u>	7.94	metodologija	<u>119</u>	7.24
med	<u>242</u>	7.32	didaktika	<u>33</u>	7.02
znanje	<u>1,614</u>	7.14	kriterij	<u>280</u>	6.58
salama	<u>104</u>	7.02	metoda	<u>227</u>	5.41
uspešnost	<u>242</u>	6.69	merilo	<u>185</u>	5.4
mesnatost	<u>41</u>	6.5	šampion	<u>30</u>	5.18
mošt	<u>49</u>	6.04	moderacija	<u>7</u>	5.14
škoda	<u>567</u>	5.98	pravičnost	<u>35</u>	5.14
tveganje	<u>265</u>	5.97	rezultat	<u>398</u>	4.64
primernost	<u>45</u>	5.93	zanesljivost	<u>17</u>	4.62
kakovost	<u>480</u>	5.92	strogost	<u>7</u>	4.56
boniteta	<u>41</u>	5.73	način	<u>603</u>	4.35
žganje	<u>46</u>	5.56	proces	<u>182</u>	4.18
cviček	<u>38</u>	5.44	standard	<u>88</u>	4.06
ustreznost	<u>38</u>	5.26	postopek	<u>376</u>	3.9
dobrota	<u>76</u>	5.17	publikacija	<u>18</u>	3.86
skladnost	<u>35</u>	5.11	pravilo	<u>117</u>	3.81
invalidnost	<u>27</u>	5.09	akcija	<u>159</u>	3.75
delazmožnost	<u>15</u>	5.08	pričetek	<u>7</u>	3.52
težavnost	<u>21</u>	5.06	potek	<u>30</u>	3.47
kompetenca	<u>24</u>	4.98	sistem	<u>392</u>	3.47
pirh	<u>20</u>	4.96	organizator	<u>42</u>	3.35
učinkovitost	<u>81</u>	4.93	pravilnost	<u>7</u>	3.31
vzorec	<u>142</u>	4.68	legenda	<u>19</u>	3.25

Slika 2: Vzorčna slovnična relacija v Besedni skici.

Kombinacijo pri razmerju '**v_rodil-s**' moramo torej brati na naslednji način:

ocenjevanje + v_rodil-s (znanja, urejenosti, kakovosti,...)
 ocenjevanje znanja
 ocenjevanje urejenosti
 ocenjevanje kakovosti
 ...

Kombinacijo pri razmerju '**s-koga-česa**' moramo brati:

s = kriterij, način, metodologija,... + koga-česa = ocenjevanja
 kriterij ocenjevanja
 način ocenjevanja
 metodologija ocenjevanja
 ...

Primeri konkordanc pri tej slovnični relaciji:

v_rodil-s:

1. element: lema *ocenjevanje* v kateremkoli sklonu,
2. element: samostalniški kolokator v rodilniku:

kolokator: **kakovost**

</p><p> »Skupna ocena po evropskem modelu slovesnosti izročila direktorica dejavnosti nameravamo spremeniti pristopa pri primerjalnem ocenjen. Cena izdelka ni eden od kriterijev za	ocenjevanja kakovosti v javnem sektorju v naši upravni ocenjevanja kakovosti pri Slovenskem inštitutu za kakovost ocenjevanju kakovosti izdelkov in storitev. Znak VIP ocenjevanje kakovosti . </p><p> Izdelke bodo lahko z
--	--

kolokator: **škoda**

upravnico, ta ni imela pojma o kakršnemkoli težiščna aktivnost zbiranje podatkov in vodenje sil za zaščito in reševanje, pomoč in	ocenjevanju škode , povedala mu je le, da jo je pred ocenjevanjem škode na porušeni mostovih po 2. svetovni ocenjevanje škode po suši ter izdelava analize oskrbe ocenjevanje škode ob naravnih nesrečah ter organizacij
---	---

s-koga-česa:

1. element: kolokator v kateremkoli sklonu,
2. element: lema *ocenjevanje* v rodilniku:

kolokator: **kriterij**

ocenjevanja oz. preverjanja lahko pokaže učni načrt, razloži komisija je povedala temeljne	kriterijev ocenjevanja trofej, ki sem jih takrat predlagal. Brez kriteriji ocenjevanja so kar pravi. In tisti, ki smo doživeli kriterij ocenjevanja in podobno. A del demokracije je tudi prevzemanje kriterije ocenjevanja razpisa, ki pa jih je bilo treba čitati
--	--

kolokator: **metoda**

seznam trofej in idealno izdelano **metoda ocenjevanja**, če bi že v letu 1993 napravili prve korake slovaško in švicarsko vino. Nova **metoda ocenjevanja** - pozitivna, pri tej je maksimalno število vrednote igrajo pomembno vlogo. Izbira **metode ocenjevanja**, na primer odločitev med OLS in najmanjšo preverjanja), pač pa sta tako vsebina kot **metoda ocenjevanja** (npr. način pridobivanja ustne ocene ustno vsebin iz maturitetnega kataloga in **metod ocenjevanja**. S takšno oceno je kandidat seznanjen pred

V nadaljevanju na podoben način razlagamo 32 slovnčnih relacij v opisani SBS, z naslednjimi podatki:

SR-21		
tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=v_rodil-s/s-koga-cesa	
slovnica	iskalni pogoj	
1:[tag="S.*"]	samostalnik	
2:[tag="S...r.*"]	samostalnik	
strukture	LBS	v_rodil-s
sam.+sam. ^(rod.)	SBZ0 sbz2	iskanje [zaposlitve, krivca, rešitve]
strukture	LBS	s-koga-cesa
sam.+sam. ^(rod.)	sbz0 SBZ2	[iskanje, iskalec, možnost] zaposlitve

številka relacije,
navedena v SBS

tip relacije

ime relacije

element
slovnčne
definicije,
ki generira
kolokacijski
niz

opis slovnčne
strukture (is-
kani element
je v poševnem
tisku)

zapis strukture
v Leksikalni
bazi za
slovenščino
(iskani
element je
izpisan z ve-
likimi črkami)

besedna vrsta
elementa,
ki generira
kolokacijski
niz

primeri
kombinacij iz
korpusa (is-
kani element
je v poševnem
tisku)

Slika 3: podatki o slovnčnih relacijah v SBS.

Kratice, ki jih uporabljamo pri opisu slovnicih relacij:

kratica	razlaga	kratica	razlaga
im.	imenovalnik	sam.	samostalnik
rod.	rodilnik	prid.	pridevnik
daj.	dajalnik	glag.	glagol
tož.	tožilnik	prisl.	prislov
mest.	mestnik	predl.	predlog
orod.	orodnik	vezn. elem.	vezniški element

SR-01

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=kaksen?/kdo-kaj?	
slovnica		iskalni pogoj
1: [tag="S.*"]	samostalnik	
2: [tag="P.*"]	pridevnik	
strukture	LBS	kaksen?
prid.+sam.	pbz0 SBZ0	[boleč, lep] <i>spomin</i>
strukture	LBS	kdo-kaj?
prid.+sam.	PBZ0 sbz0	<i>rdeča</i> [žoga]

SR-02

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=kako-kdaj?/je_pred	
slovnica		iskalni pogoj
1: [tag="PG.*"]	pridevnik, glagol	
2: [tag="R.*"]	prislov	
strukture	LBS	kako-kdaj?
prisl.+glag.	rbz GBZ	[nesrečno] <i>pasti</i> , [neznosno] <i>boleti</i>
prisl.+prid.	rbz PBZ	[kristalno] <i>čisti</i> ; [neznansko] <i>vesel</i>
strukture	LBS	je_pred
prisl.+glag.	RBZ gbz	<i>močno</i> [deževati], <i>drastično</i> [se znižati]
prisl.+prid.	RBZ pbz	<i>bledo</i> [rdeč], <i>hudo</i> [zapat]

SR-03

tip	enodelna	
ime	=veznik	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="][GPRS].*"]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
strukture	LBS	veznik
<i>prid.</i> +vejica+vezn. elem.	PBZ0 Odv-da	<i>vesel</i> , da je kaj
<i>sam.</i> +vejica+vezn. elem.	SBZ0 Odv-ali	<i>vprašanje</i> , ali ...
<i>prisl.</i> +vejica+vezn. elem.	RBZ Odv-da	<i>preprosto</i> , da (bolj ne more biti)
<i>glag.</i> +vejica+vezn. elem.	GBZ Odv-da	<i>vedeti</i> , da ...

SR-04

tip	enodelna	
ime	=predlog	
slovnica		iskalni pogoj
1:[]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
strukture	LBS	predlog
predl.+ <i>prid.</i>	-	kot <i>nor</i>
predl.+ <i>prisl.</i>	-	na <i>bolje</i>
predl.+ <i>sam.</i>	-	pred <i>časom</i>

SR-05

tip	enodelna	
ime	=predl-za	
slovnica		iskalni pogoj
1:[]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
strukture	LBS	predl-za
<i>glag.</i> +predl.	-	<i>verjeti v</i>
<i>prid.</i> +predl.	-	<i>zanimiv za</i>
<i>prisl.</i> +predl.	-	<i>najpozneje do</i>
<i>sam.</i> +predl.	-	<i>voda iz</i>

SR-06

tip	tridelna (*TRINARY)	
ime	=%s	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="G.*"]		glagol
strukture	LBS	=%s
<i>glag.</i> +predl.+sam. ^(rod.)	vezljivostni vzorec ⁴	<i>prilesti</i> do [polfinala]
<i>glag.</i> +predl.+sam. ^(daj.)	vezljivostni vzorec	<i>leteti</i> proti [vratnici]
<i>glag.</i> +predl.+sam. ^(tož.)	vezljivostni vzorec	<i>meriti</i> na [kolajno, stopničke]
<i>glag.</i> +predl.+sam. ^(mest.)	vezljivostni vzorec	<i>pogajati se</i> o [vdaji, izpustitvi]
<i>glag.</i> +predl.+sam. ^(orod.)	vezljivostni vzorec	<i>stisniti</i> med [prsti]

SR-07

tip	tridelna (*TRINARY)	
ime	=%s	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="S.*"]		samostalnik
strukture	LBS	=%s
<i>sam.</i> +predl.+sam. ^(rod.)	SBZ0 okoli sbz2	<i>ograja</i> okoli [hiše]
<i>sam.</i> +predl.+sam. ^(daj.)	SBZ0 proti sbz3	<i>ukrep</i> proti [kršiteljem]
<i>sam.</i> +predl.+sam. ^(tož.)	SBZ0 na sbz4	<i>spomin</i> na [otročstvo, mladost]
<i>sam.</i> +predl.+sam. ^(mest.)	SBZ0 ob sbz5	<i>incident</i> ob [meji]
<i>sam.</i> +predl.+sam. ^(orod.)	SBZ0 pred sbz6	<i>strah</i> pred [neuspehom]

SR-08

tip	tridelna (*TRINARY)	
ime	=%s_X	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="S.*"]		samostalnik
strukture	LBS	%s_X
<i>sam.</i> +predl.+ <i>sam.</i> ^(rod.)	sbz0 do SBZ2	[čas] do <i>volitev</i>
<i>sam.</i> +predl.+ <i>sam.</i> ^(daj.)	sbz0 k SBZ23	[molitev] k <i>bogu</i>
<i>sam.</i> +predl.+ <i>sam.</i> ^(tož.)	sbz0 čez SBZ4	[most] čez <i>reko</i>
<i>sam.</i> +predl.+ <i>sam.</i> ^(mest.)	sbz0 čez SBZ5	[padeč] v <i>brezno</i>
<i>sam.</i> +predl.+ <i>sam.</i> ^(orod.)	sbz0 nad SBZ6	[skrbništvo] nad <i>otrokom</i>

4 Pri glagolskih iztočnicah so pri kombinacijah s samostalniškimi in predložnimi zvezami v Leksikalni bazi zabeleženi vezljivostni vzorci, ne pa skladenjske strukture. Več o tem v Gantar (2015).

SR-09

tip	tridelna (*TRINARY)	
ime	=%s_X	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="S.*"]		samostalnik
strukture	LBS	%s_X
glag.+predl.+sam. ^(rod.)	gbz preko SBZ2	[stopiti] preko <i>potoka</i>
glag.+predl.+sam. ^(daj.)	gbz k SBZ3	[privezati] k <i>postelji</i>
glag.+predl.+sam. ^(tož.)	gbz na SBZ4	[pomisliti] na <i>otročtvo</i>
glag.+predl.+sam. ^(mest.)	gbz pri SBZ5	[ostati] pri <i>življenju</i>
glag.+predl.+sam. ^(orod.)	gbz s SBZ6	[poriniti] s <i>silo</i>

SR-10

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=koga-cesa/v_rodil	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="S...r.*"]		samostalnik
2:[tag="Gg.*"]		glagol
strukture	LBS	koga-cesa
glag.+sam. ^(rod.)	vezljivostni vzorec	<i>izogibati se</i> [stikov] <i>bati se</i> [maščevanja]
strukture	LBS	v_rodil
glag.+sam. ^(rod.)	gbz SBZ2	[manjkati] <i>denarja</i> [braniti se] <i>očitkov</i>

SR-11

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=komu-cemu/v_dajal	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="So..d.*"]		samostalnik
2:[tag="Gg.*"]		glagol
strukture	LBS	komu-cemu
glag.+sam. ^(daj.)	vezljivostni vzorec	<i>izogibati se</i> [naporu] <i>uiti</i> [smrti]
strukture	LBS	v_dajal
glag.+sam. ^(daj.)	gbz SBZ3	[predajati se] <i>spominom</i> [odpovedati se] <i>ljubezni</i>

SR-12

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=koga-kaj/v_tozil	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="So..t.*"]		samostalnik
2:[tag="Gg.*"]		glagol
strukture	LBS	koga-kaj
<i>glag.</i> + <i>sam.</i> ^(tož.)	vezljivostni vzorec	<i>videti</i> [priložnost] <i>sezuti</i> [škornje]
strukture	LBS	koga-kaj
<i>glag.</i> + <i>sam.</i> ^(tož.)	gbz SBZ4	[zapravljati, izgubljati] <i>čas</i> [izgubiti] <i>nedolžnost</i>

SR-13

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=osebek_od/osebek_je	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="So..i.*"]		samostalnik
2:[tag="Gg.st.*"]		glagol
strukture	LBS	osebek_od
<i>sam.</i> ^(im.) + <i>glag.</i>	SBZ1 gbz	<i>spomini</i> [oživijo] <i>zastava</i> [visi]
strukture	LBS	osebek_je
<i>sam.</i> ^(im.) + <i>glag.</i>	vezljivostni vzorec	[sodišče] <i>verjame</i> [odbor] <i>se sestane</i>

SR-14

tip	enodelna	
ime	=nedolocnik	
slovnica		iskalni pogoj
1:[]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
strukture	LBS	nedolocnik
<i>glag.</i> + <i>glag.</i> ^(nedol.)	GBZ Inf-gbz	<i>uspeti</i> [doseči]
<i>sam.</i> + <i>glag.</i> ^(nedol.)	SBZ0 Inf-gbz	(imeti) <i>možnost</i> [pritožiti se]
<i>prid.</i> + <i>glag.</i> ^(nedol.)	PBZ0 Inf-gbz	<i>pripravljen</i> [oditi]; <i>sposoben</i> [izpeljati]
<i>prisl.</i> + <i>glag.</i> ^(nedol.)	RBZ Inf-gbz	<i>dobro</i> [izkoristiti]

SR-15		
tip	enodelna	
ime	=GPRS-inf	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="G..n.*"]		glagol
strukture	LBS	GPRS-inf
glag.+ <i>glag.</i> ^(nedol.)	gbz Inf-GBZ	[znati] <i>pasti</i> , [nehati] <i>boleti</i> , [morati] <i>paziti</i>
prisl.+ <i>glag.</i> ^(nedol.)	rbz Inf-GBZ	[treba] <i>vedeti</i> [pomembno, potrebno] <i>poznati</i>
prid.+ <i>glag.</i> ^(nedol.)	pbz0 Inf-GBZ	[dolžen] <i>upoštevati</i>
sam.+ <i>glag.</i> ^(nedol.)	sbz1 Inf-GBZ	(biti) [užitek, čast] <i>igrati</i>

SR-16		
tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=zanikan/z_nikalnim	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="So..r"]		samostalnik
2:[tag="Gg.*"]		glagol
strukture	LBS	zanikan
glag. ^(neg.) + <i>sam.</i> ^(rod.)	Neg-gbz SBZ2	[ne izgubljati, ne zapravljati] <i>časa</i>
strukture	LBS	z_nikalnim
<i>glag.</i> ^(neg.) + <i>sam.</i> ^(rod.)	Neg-GBZ sbz2	<i>ne najti</i> [dokazov]

SR-17		
tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=kolicina_ob-s/kolicinski	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="R.*"]		prislov
2:[tag="S...r.*"]		samostalnik
strukture	LBS	kolicinski
prisl.+ <i>sam.</i> ^(rod.)	rbz SBZ2	[nekaj, precej] <i>časa</i>
strukture	LBS	kolicina_ob-s
<i>prisl.</i> + <i>sam.</i> ^(rod.)	RBZ sbz2	<i>precej</i> [pozornosti, denarja]

SR-18

tip		recipročna (*DUAL)
ime		=s_prislovom/s_prislovom
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="So..r.*"]		samostalnik
2:[tag="Gg.*"]		glagol
strukture	LBS	s_prislovom
glag.+prisl.+sam. ^(rod.)	gbz rbz SBZ2	[porabiti, preživetvi] (veliko, precej) <i>časa</i>
strukture	LBS	s_prislovom
glag.+prisl.+sam. ^(rod.)	GBZ rbz sbz2	<i>kazati</i> (veliko, precej) [zanimanja]

SR-19

tip		recipročna (*DUAL)
ime		=kaksen-p?/kaksen-g?
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="Gg.*"]		glagol
2:[tag="P...i.*"]		pridevnik
strukture	LBS	kaksen-p?
prid. ^(im.) +glag.	pbz1 GBZ	[vesel] <i>razlagati</i>
glag.+prid. ^(im.)	GBZ pbz1	<i>izgledati</i> [utrujen] <i>izpasti</i> [neumen]
strukture	LBS	kaksen-g?
glag.+prid. ^(im.)	gbz PBZ1	[vstati] <i>neprespan</i> [ostati, postati, zdeti se] <i>vesel</i>

SR-20

tip		recipročna (*DUAL)
ime		=kaksnega-p/kaksnega-g?
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="Gg.*"]		glagol
2:[tag="P...r.*"]		pridevnik
strukture	LBS	kaksnega-p
glag.+prid. ^(rod.)	GBZ pbz2	<i>čutiti se</i> [osamljenega]
strukture	LBS	kaksnega-g?
glag.+prid. ^(rod.)	gbz PBZ2	[čutiti se] <i>veselega</i>

SR-21		
tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=v_rodil-s/s-koga-cesa	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="S.*"]		samostalnik
2:[tag="S...r.*"]		samostalnik
strukture	LBS	v_rodil-s
<i>sam.</i> + <i>sam.</i> ^(rod.)	SBZ0 sbz2	<i>iskanje</i> [zaposlitve, krivca, rešitve]
strukture	LBS	s-koga-cesa
<i>sam.</i> + <i>sam.</i> ^(rod.)	sbz0 SBZ2	[iskanje, iskalec, možnost] <i>zaposlitve</i>

SR-22		
tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=/oba-v-rod	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="P...r.*"]		pridevnik
2:[tag="S...r.*"]		samostalnik
strukture	LBS	oba-v-rod
<i>prid.</i> ^(rod.) + <i>sam.</i> ^(rod.)	pbz2 SBZ2	[šibkega] <i>zdravja</i>
strukture	LBS	oba-v-rod
<i>prid.</i> ^(rod.) + <i>sam.</i> ^(rod.)	PBZ2 sbz2	<i>bledega</i> [obraza]

SR-23		
tip	tridelna (*TRINARY)	
ime	=%s	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="P.*"]		pridevnik
strukture	LBS	%s
<i>prid.</i> + <i>predl.</i> + <i>sam.</i> ^(rod.)	PBZ0 glede sbz2	<i>negotov</i> glede [meril] <i>enoten</i> glede [sodelovanja]
	PBZ0 od sbz2	<i>zaripel</i> od [napora] <i>bled</i> od [jeze] <i>odrezan</i> od [sveta]
<i>prid.</i> + <i>predl.</i> + <i>sam.</i> ^(daj.)	PBZ0 k sbz3	<i>nagnjen</i> k [pretiravanju, debelosti]
<i>prid.</i> + <i>predl.</i> + <i>sam.</i> ^(tož.)	PBZ0 na sbz4	<i>pogolten</i> na [denar] <i>prijeten</i> na [pogled]
	PBZ0 po sbz5 PBZ0 pri sbz5	<i>velik</i> po [obsegu] <i>zasačen</i> pri [krajih]
<i>prid.</i> + <i>predl.</i> + <i>sam.</i> ^(orod.)	PBZ0 z sbz6	<i>zadovoljen</i> z [izkupičkom, razpletom]

SR-24

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=v_rodil-p/p-koga-cesa	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="P...i.*"]	pridevnik	
2:[tag="S...r.*"]	samostalnik	
struktura	LBS	v_rodil-p
<i>prid.</i> + <i>sam.</i> ^(rod.)	PBZ0 sbz2	<i>vreden</i> [spoštovanja, omembe]
struktura	LBS	p-koga-cesa
<i>prid.</i> + <i>sam.</i> ^(rod.)	pbz0 SBZ2	[poln, vreden] <i>denarja</i>

SR-25

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=v_dajal-p/p-komu-cemu	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="P...i.*"]	pridevnik	
2:[tag="S...d.*"]	samostalnik	
struktura	LBS	v_dajal-p
<i>prid.</i> + <i>sam.</i> ^(daj.)	PBZ0 sbz3	<i>zvest</i> [prijatelju, tradiciji]
struktura	LBS	p-komu-cemu
<i>prid.</i> + <i>sam.</i> ^(daj.)	pbz0 SBZ3	[nevaren] <i>državi</i>

SR-26

tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=v_tozil-p/p-koga-kaj	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="P...i.*"]	pridevnik	
2:[tag="S...t.*"]	samostalnik	
struktura	LBS	v_tozil-p
<i>prid.</i> + <i>sam.</i> ^(tož.)	PBZ0 sbz4	<i>vreden</i> [milijardo]
struktura	LBS	p-koga-kaj
<i>prid.</i> + <i>sam.</i> ^(tož.)	pbz0 SBZ4	[dolžen] <i>vsoto</i>

SR-27		
tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=biti_kaksen?/osebek+biti	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="S...i.*"]		samostalnik
2:[tag="P...i.*"]		pridevnik
strukture	LBS	biti_kaksen?
<i>sam.</i> ^(im.) +biti+prid. ^(im.)	SBZ1 Vez-gbz pbz1	<i>spomin</i> je [boleč, živ]
strukture	LBS	osebek+biti
<i>sam.</i> ^(im.) +biti+prid. ^(im.)	sbz1 Vez-gbz PBZ1	[situacija, postržba] je <i>slaba</i>

SR-28		
tip	simetrična (*SYMMETRIC)	
ime	=	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="[GPRS].*"]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
2:[tag="[GPRS].*"]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
strukture	LBS	prirejje
<i>glag.</i> +vez.+glag.	GBZ in gbz gbz in GBZ GBZ ali gbz	<i>pasti</i> in se poškodovati <i>spotakniti se</i> in <i>pasti</i> <i>kupiti</i> ali najeti
<i>sam.</i> +vez.+sam.	SBZ0 in sbz0	<i>čas</i> in denar
<i>prid.</i> +vez.+prid.	PBZ0 in pbz0	<i>hladen</i> in vlažen
<i>prisl.</i> +vez.+prisl.	RBZ in rbz	<i>sončno</i> in vroče

SR-29		
tip	recipročna (*DUAL)	
ime	=s_trpnikom/trpnik	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="Pd.*"]		pridevnik
2:[tag="S...i.*"]		samostalnik
strukture	LBS	s_trpnikom
<i>sam.</i> ^(im.) +biti+prid. <i>(delež.)</i>	sbz1 Vez-gbz PBZ1	[stavba, hiša, cerkev] je <i>zgrajena</i>
strukture	LBS	trpnik
<i>sam.</i> ^(im.) +biti+prid. <i>(delež.)</i>	SBZ1 Vez-gbz pbz1	<i>cesta</i> je [speljana, zaprta, asfaltirana]

SR-30		
tip	enodelna	
ime	=gl-pred	
slovnica		iskalni pogoj
1:[]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
strukture	LBS	gl-pred
glag.+glag.	-	[hoteti] <i>videti</i>
glag.+prid.	-	[jesti] <i>lačen</i>
glag.+prisl.	-	[igrati] <i>slabo</i>
glag.+sam.	-	[poučevati] <i>violino</i>

SR-31		
tip	enodelna	
ime	=gl-za	
slovnica		iskalni pogoj
1:[]		glagol, pridevnik, prislov, samostalnik
strukture	LBS	gl-za
glag.+glag.	-	<i>videti</i> [slišati, občutiti]
prid.+glag.	-	<i>veljaven</i> [predpisovati, obdavčiti]
prisl.+glag.	-	<i>vidno</i> [označiti, razočarati, pretresti]
sam.+glag.	-	<i>časopis</i> [objaviti, objavljati, poročati]

SR-32		
tip	unarna (*UNARY)	
ime	=stev-pred	
slovnica		iskalni pogoj
1:[tag="S.*"]		samostalnik
strukture	LBS	stev-pred
-	-	mesto, dan, mesec

Od navedenih 32 slovnicih relacij ali gramrelv jih 27 proizvede rezultat za samostalniške poizvedbe, 18 za glagolske, 17 za pridevniške in 9 za prislovne poizvedbe.⁵ Na sliki 3 je kot primer prikazan rezultat samostalniške poizvedbe za lemo »plot«:

5 Samostalniške so vse razen SR-02, SR-06, SR-15, SR-19, SR-20 in SR-23, glagolske: SR-02, SR-03, SR-05, SR-06, SR-10, SR-11, SR-12, SR-13, SR-14, SR-15, SR-16, SR-18, SR-19, SR-20, SR-28, SR-29, SR-30, SR-31, pridevniške: SR-01, SR-02, SR-03, SR-04, SR-05, SR-14, SR-19, SR-20, SR-22, SR-23, SR-24, SR-25, SR-26, SR-27, SR-28, SR-30, SR-31, prislovne: SR-02, SR-03, SR-04, SR-05, SR-14, SR-17, SR-28, SR-30, SR-31.

plot (samostalnik)
Gigafida (SLD sketch grammar) frekvenca = 6,498 (4.6 na milijon)

predlog 4,283 -3.6	čez-d X 3,907 -1559.8	gl-pred 3,890 -0.7	gl-za 2,237 -0.4	kakšen? 807 -0.8
čez 3,563 7.44	skakanje 172 9.07	polotiti 81 7.31	oklepiti 32 4.03	šosedov 34 6.95
onkraj 10 4.08	skok 2,090 8.59	čreti 12 6.6	varati 12 2.27	pijan 39 6.21
izza 10 3.38	skakati 510 6.13	skakati 506 6.11	skakati 28 1.95	lesen 99 4.93
preko 36 2.25	skakalec 37 4.83	skočiti 346 4.66	oprostiti 28 1.89	tovarniški 16 4.9
	skočiti 341 4.64	oklepiti 46 4.51		strankarski 21 4.11
	pokukati 13 2.13	kukati 10 3.18		vaški 10 2.74
	sosed 11 1.7	oprostiti 47 2.62		občinski 65 2.49
	pogled 36 1.34	držati 352 2.55		ozek 11 1.8
		pokukati 15 2.34		domač 66 1.62
		podirati 14 2.2		lasten 33 1.38
		preskočiti 17 1.66		
		zapirati 17 1.34		

s-koga-česa 633 -1.9	na-d X 201 -1.5	koga-česa 117 -2.3
pijanec 548 11.38	čreva 24 11.68	polotiti 80 7.67
pijanc 10 8.94	čreti 12 10.07	v-rodil-s 94 -0.3
	črevo 70 6.79	dvanajsterica 11 7.16
veznik 584 -1.5	oba-v-rod 176 -0.4	p-koga-česa 44 -1.3
ampak 29 1.08	šosedov 12 5.55	pijan 37 6.2
prireddie 399 -0.9	koga-kaj 172 -0.7	k-d 17 -2.4
ograja 22 3.57	podirati 14 2.26	šosed 11 1.75
zid 22 2.78	preskočiti 14 1.41	
za-d X 233 -2.1		
zapiranje 11 4.0		

ime slovnice
relacije (SR-1)

kolokator

frekvenca
kolokacije v
korpusu

statistična
izpostavljenost
kolokacije

Kot smo omenili, je bila predstavljena slovnica besednih skic izdelana za uporabo pri gradnji Leksikalne baze za slovenščino (LBS), ki je podrobno predstavljena v Gantar (2015; razmerje med SBS in LBS je opisano predvsem v poglavju »Skladenjske strukture«). Relacije, ki po presoji leksikografa proizvajajo relevantne kolokacijske nize, so bile v leksikalni bazi beležene pod predvidenimi skladenjskimi strukturami s poenotenim zapisom, kakršen je naveden zgoraj pri opisu posameznih elementov SBS (npr. SBZ2 = samostalniška besedna zveza s samostalniškim jedrom v rodilniku). Ta verzija je bila torej pripravljena za specifičen namen beleženja čim večjega števila skladenjskih odnosov s podrejenimi kolokacijskimi podatki in korpusnimi zgledi v okviru predvidenega opisa slovenščine v LBS. Širše gledano je mehanizem SBS smiselno dojemati projektno. Slovnice je mogoče prilagoditi potrebam različnih projektov, kar v resnici kaže tudi dosedanja zgodovina omenjenih slovnice za slovenščino.

Opisana verzija je druga pomembnejša verzija SBS za slovenščino. Prva (Krek in Kilgarriff 2006) je bila izdelana poskusno, njen namen bil predvsem preizkusiti mehanizem, hkrati pa ohranja mednarodni značaj, saj so imena slovnice relacij v angleškem jeziku, slovnica pa je tudi vsebinsko primerljiva z drugimi (češkimi, angleškimi), ki so služili kot model. Posledično je tudi vključena v splošno dostopni paket korpusov z besednimi skicami, ki jih ponuja orodje

Sketch Engine na strežniku <http://www.sketchengine.co.uk/>. Tretja, kasnejša verzija SBS (Krek 2012; Kosem et al. 2013; Kosem et al. 2013a) je bila izdelana za namen avtomatskega luščenja skladijskih struktur, kolokacij in zgledov za podatkovno bazo kolokacijskega slovarja za slovenski jezik (Gantar et al. 2015). Ta verzija vsebuje bistveno več relacij, ker mora zagotoviti natančnejše luščene kolokacij (in zgledov) po posameznih besednih vrstah ter znotraj besednih vrst po sklonih in drugih lastnostih, ki so uporabljene v SBS. Kot taka je manj primerna za ročno pregledovanje v leksikografskem procesu (Klosa 2013), zagotavlja pa vnaprej pripravljene kolokacijske podatke, kar pomembno skrajša čas, potreben za izdelavo slovarja (Kosem et al. 2013a).

3 SKLEP

Glede na anketo, ki je bila opravljena v okviru evropskega projekta COST *European Network of e-Lexicography* (Krek et al. 2015), je Sketch Engine med najbolj priljubljenimi orodji, ki jih v okviru leksikografskega procesa uporabljajo evropski leksikografi. Kot poleg tega kaže analiza avtomatizacije procesov in strojnega luščenja leksikografsko relevantnih podatkov iz besedilnih korpusov v okviru istega projekta (Tiberius et al. 2015), je vključevanje postopkov strojnega procesiranja naravnih jezikov v leksikografsko delo med leksikografi že sedaj uveljavljen proces, ki se bo v prihodnosti po pričakovanjih še intenziviral, kar pomeni, da se bo avtomatizaciji leksikografskih postopkov težko izognil katerikoli večji leksikografski projekt. Opisana slovnica besednih skic je (bila) namenjena podpori »ročnemu« leksikografskemu delu pri izdelavi Leksikalne baze za slovenščino, torej za sprotno (ročno) prenašanje podatkov iz korpusa v slovarsko bazo. Glede na predvidevanje, da bo velik del procesov pri izdelavi slovarjev v prihodnje vsaj na začetku izpeljan avtomatsko (Krek et al. 2013b), lahko predpostavimo, da bodo leksikografi potrebovali dva komplementarna pogleda na korpusne podatke. Prvi pogled, ki ga tu ne opisujemo, bo prilagojen avtomatskemu izvozu podatkov iz korpusa na začetku procesa, drugi pa robustnemu pogledu na celoto, ki zagotovi hiter skladijsko-kolokacijski pregled okolice izbrane leme. Opisana slovnica je prilagojena temu drugemu namenu, ki ima znotraj leksikografskega procesa še vedno svoje legitimno mesto kljub zaželeni čim večji avtomatizaciji vseh delov procesa.